

EWA FLASZYŃSKA*

PROFILOWANIE POMOCY DLA OSOBY BEZROBOTNEJ – NIEUDANY EKSPERYMENT CZY STRACONA SZANSA?

ABSTRAKT

W czerwcu 2019 r. zlikwidowano, wprowadzone w połowie 2014 r., profilowanie pomocy dla osoby bezrobotnej. Sam proces profilowania pomocy miał trafić niej dedykować wsparcie osobom rejestrującym się w urzędach pracy, z czasem jednak profilowanie stało się zabiegiem wykonywanym rutynowo. Również ustawowe instrumenty wsparcia dla osób oddalonych od rynku pracy były symboliczne. Negatywnie o profilowaniu pomocy wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny, Rzecznik Praw Obywatelskich oraz sami pracownicy powiatowych urzędów pracy, według których system profilowania uniemożliwiał im skuteczne działanie z powodu zamkniętego zakresu form pomocy możliwych do stosowania w ustalonym profilu pomocy. Celem tego artykułu jest próba odpowiedzi na pytanie, dlaczego profilowanie nie sprawdziło się w warunkach polskich? W artykule zawarto wnioski z krótkiego badania przeprowadzonego w powiatowych urzędach pracy na ten temat w styczniu 2020 roku.

SŁOWA KLUCZOWE: profilowanie pomocy, bezrobotny, urzędy pracy

PIĘĆ LAT PROFILOWANIA POMOCY

Czynnikiem przemawiającym za podjęciem prac nad wdrożeniem w polskich urzędach pracy profilowania pomocy dla bezrobotnych było zwiększenie efektywności zatrudnieniowej podejmowanych działań aktywizacyjnych angażujących znaczne ilości środków publicznych. Wpro-

* Uniwersytet Warszawski, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych, Katedra Ustroju Pracy i Rynku Pracy; ORCID <https://orcid.org/0000-0003-1554-1400>

wadzenie profilowania pomocy miało spowodować – poprzez określenie potencjału zatrudnieniowego osoby rejestrującej się w urzędzie pracy – lepsze planowanie pomocy kierowanej do osoby bezrobotnej dostosowane do jej indywidualnych potrzeb. Miało również pomóc zidentyfikować osoby, które w niewielkim tylko stopniu lub wcale nie były zainteresowane pomocą urzędów pracy w powrocie na rynek pracy, a przyczyną ich rejestracji w urzędzie była głównie chęć uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego oraz wsparcia finansowego z ośrodka pomocy społecznej (OPS warunkując pomoc wymagał czynnego poszukiwania pracy). Przygotowując pakiet zmian, koordynujący prace ówczesny minister pracy i polityki społecznej w szerokim zakresie korzystał z doświadczeń europejskich służb zatrudnienia.

W 2012 r. w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej¹⁾ rozpoczęto prace nad koncepcją profilowania pomocy, które zakończono w 2014 r. nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Ustawa z dnia 14 marca 2014 roku o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2014 poz. 598) wprowadzającą przepisy profilowania pomocy dla osób bezrobotnych. Nowelizacja wprowadziła trzy profile: profil pomocy I, przewidziany dla osób aktywnych, profil pomocy II, przewidziany dla osób wymagających wsparcia i profil pomocy III, dla osób znacznie oddalonych od rynku pracy. Ustawodawca wprowadzając profilowanie wyraźnie określił, które z form aktywizacji można stosować wobec zaseregowanych do I i II profilu, pozostawiając niewiele możliwości dla osób, którym przypisano profil III. System profilowania pomocy opierał się na standardowym kwestionariuszu wywiadu, z wykorzystaniem którego pracownik urzędu pracy prowadził rozmowę z osobą bezrobotną, ale równocześnie na wykorzystaniu systemu kodowania uzyskanych w trakcie wywiadu informacji i prostego mechanizmu ich przeliczania (Analiza rozwiązań..., MRPiPS, 2016). Można było dzięki temu stosownie do sytuacji i potrzeb osoby bezrobotnej przyporządkować jej jeden z trzech wymienionych wcześniej profili pomocy. Należy wspomnieć, że przed wprowadzeniem kwestionariusz był w 2013 r. testowany w 24 powiatowych urzędach pracy. W teście tym uczestniczyło prawie sześć tysięcy osób bezrobotnych.

Nie tylko formy pomocy przewidziane w ramach poszczególnych profili pomocy były zróżnicowane, inny był też, w poszczególnych profilach, czas

¹⁾ Od 2015 r. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

realizacji Indywidualnego Planu Działania (IPD)²⁾, czyli planu obejmującego podstawowe usługi rynku pracy wspierane instrumentami rynku pracy w celu zatrudnienia bezrobotnego lub poszukującego pracy. Czas przewidziany na realizację IPD dla profilu pomocy I wynosił maksymalnie 180 dni, dla profilu pomocy II – 540 dni a dla profilu pomocy III – 720 dni (zob. Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych, 2014). W III profilu znalazły się osoby, które miały poważne problemy utrudniające im podjęcie pracy, takie jak brak kwalifikacji, utrudniony dojazd do potencjalnych miejsc pracy, stan zdrowia itp., ale również osoby, które utraciły całkowicie motywację do pracy i jej poszukiwania. Wśród nich były też osoby niezainteresowane aktywizacją zawodową, które w zamierzony sposób unikały współpracy z urzędem pracy, a ich celem było wyłącznie utrzymanie statusu bezrobotnego z uwagi na możliwość korzystania z systemu ubezpieczeń społecznych i/lub pomocy społecznej. Pewną grupę stanowiły również osoby co do których pracownicy urzędu mieli przekonanie, że z różnych powodów wolą pracować „na czarno”. Osoby te, często celowo odpowiadały na znane im wcześniej pytania (kwestionariusz profilowania po jakimś czasie zaczął „krążyć” w Internecie), aby uzyskać oczekiwany III profil i aby urząd pracy stracił nimi zainteresowanie. Rodziło się więc pytanie, czy proces profilowania nie służył *de facto* segregowaniu klientów urzędu pracy. Przeciwnicy profilowania dopatrywali się nawet w procesie profilowania procesu stygmatyzacji utrudniającej klientom urzędów pracy dostępu do świadczonych przez nie usług. Problem pogłębiał fakt premiowania urzędów pracy za efektywność zatrudnieniową, która z góry przekierowywała zainteresowanie pracowników służb zatrudnienia na tzw. łatwiejszego klienta, czyli takiego, którego stosunkowo łatwo można było zaaktywizować i doprowadzić do – choćby czasowego – zatrudnienia. Wysoki wskaźnik efektywności zatrudnieniowej skutkowałam finansową pre-

²⁾ Indywidualny Plan Działania przygotowujący jest przez doradcę klienta (który pełni rolę stałego opiekuna bezrobotnego) przy udziale bezrobotnego. IPD zawiera w szczególności działania możliwe do zastosowania przez urząd pracy w ramach pomocy określonej w ustawie, działania planowane do samodzielnej realizacji przez bezrobotnego, planowane terminy realizacji działań, terminy kontaktów z doradcą klienta, termin i warunki zakończenia realizacji IPD. Powiatowy urząd pracy ma maksymalnie 60 dni na przygotowanie IPD. PUP w okresie realizacji IPD, co najmniej raz na 60 dni kontaktuje się z bezrobotnym, w celu monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych dla bezrobotnych. Dopuszczalne formy kontaktu: spotkania osobiste, rozmowy telefoniczne, wymiana informacji drogą elektroniczną lub pocztową.

mią dla pracowników urzędów pracy, co wobec ich niskich zarobków odbierane było często jako wypłata 14-tki.

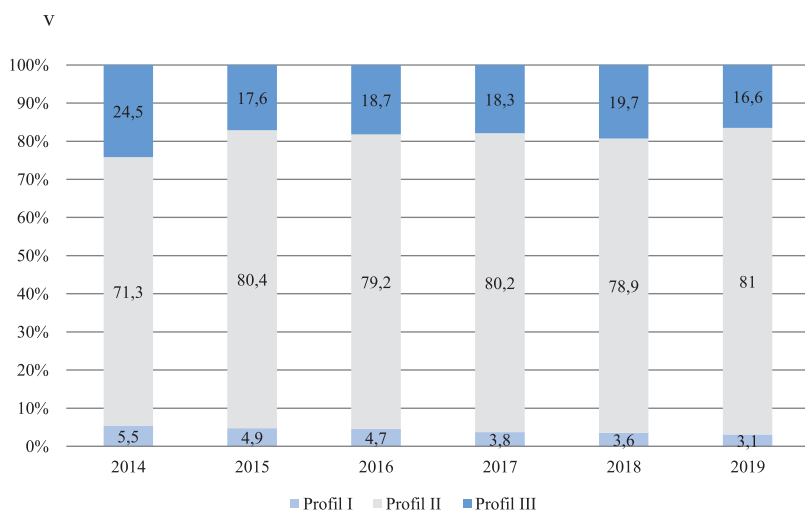
Po pięciu latach funkcjonowania profilowania pomocy podjęta została decyzja o jego wycofaniu. Na tę decyzję wpłynął przede wszystkim wyrok Trybunału Konstytucyjnego (z dnia 6 czerwca 2018 r. sygn. akt K 53/16) oraz wyniki przeprowadzonej w urzędach pracy ewaluacji profilowania pomocy udzielanej ich klientom. Trybunał uznał, że niektóre zapisy dotyczące profilowania były niezgodne z Konstytucją. Kolejnym czynnikiem przemaszywającym za podjęciem decyzji o wycofaniu profilowania pomocy dla bezrobotnego było stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Najwyższej Izby Kontroli oraz organizacji pozarządowych, które wyrażały krytyczne opinie na temat tego narzędzia. Sprowadzały się one *de facto* do stwierdzenia, że przynależność do danego profilu pomocy może zamykać osobie bezrobotnej możliwość skorzystania z określonej formy pomocy, mimo oferowania danej formy przez urząd. Ustawą z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2019 poz. 986) profilowanie pomocy dla bezrobotnego zostało zniesione.

PROFILOWANIE W LICZBACH

Struktura udziału poszczególnych profili pomocy ustalanych w okresie od 27 maja 2014 r. do 15 czerwca 2019 r. przez powiatowe urzędy pracy dla osób bezrobotnych zmieniała się. Dane zgromadzone w statystyce publicznej oraz generowane z ogólnopolskiego systemu informatycznego Syriusz, który jest systemem wspomagającym w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy³⁾, pozwoliły zaobserwować

³⁾ Oprogramowanie aplikacyjne SyriuszStd to dedykowany system teleinformatyczny wspomagający w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy. System integruje dane, obszary działalności oraz procesy realizowane na wszystkich szczeblach zarządzania powiatowymi urzędami pracy. Oprogramowanie stanowi podstawowe narzędzie informatyczne dla powiatowych urzędów pracy wspomagające realizację zadań związanych z promocją zatrudnienia i łagodzeniem skutków bezrobocia zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. SyriuszStd jest wykorzystywany przez ponad 20 000 osób – pracowników urzędów pracy, 340 powiatowych urzędów pracy wraz z ich filiami i punktami obsługi – łącznie ponad 440 placówek. Zob.: <https://public.sygnity.pl/publiczne-sluzby-zatrudnienia>, dostęp: 8.06.2020.

zmniejszanie się udziału osób bezrobotnych, dla których ustalany był profil pomocy I przy jednoczesnym zwiększaniu się udziału osób z ustalonym profilem pomocy III. Profil pomocy II odnotował tylko jednokrotny znaczący wzrost w 2015 r. Wpływ na zmiany rozkładu poszczególnych profili pomocy miało ożywienie gospodarcze i więcej miejsc pracy na lokalnych rynkach pracy, przekładających się na coraz większą liczbę ofert pracy zgłaszanych do urzędów pracy przez pracodawców. Zmiany w układzie profili świadczą również o tym, że osoby bezrobotne, które figurowały w rejestrach urzędów pracy w analizowanym okresie w coraz większym stopniu bez intensywnej pomocy urzędu nie miały szans na szybki powrót na rynek pracy.

WYKRES 1. Zmiany w profilach pomocy w latach 2014–2019 w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu informatycznego SyriuszStd Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Pomoc oferowana przez powiatowe urzędy pracy zależała od ustalonego profilu pomocy. Jak wskazują przedstawione wcześniej dane, średnio dla 80% bezrobotnych (czyli dla osób będących w profilu pomocy II) powiatowe urzędy pracy mogły stosować każdą formę pomocy określoną w ustawie. Najczęściej stosowane formy pomocy wobec osób znajdujących się w poszczególnych profilach w całym okresie stosowania tego narzędzia pokazują tabele.

TABELA 1. Formy pomocy stosowane do osób bezrobotnych z określonym profilem I

skierowanie do pracy	59,2%
rozmowa doradcza	10,0%
indywidualna porada zawodowa	8,6%
środki na działalność gospodarczą (zasady ogólne) – umowa	5,0%
indywidualna informacja zawodowa	4,5%
grupowa informacja zawodowa	2,9%
rozmowa wstępna	2,6%
skierowanie na staż	2,1%
grupowa porada zawodowa	1,2%
bon stażowy dla osób w wieku 30 lat i mniej – wniosek	1,2%
koszty dojazdu	0,6%
szkolenie zawodowe	0,4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu informatycznego SyriuszStd Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

TABELA 2. Formy pomocy stosowane do osób bezrobotnych z określonym profilem II

skierowanie do pracy	43,8%
rozmowa doradcza	11,5%
indywidualna porada zawodowa	10,1%
skierowanie na staż	9,9%
indywidualna informacja zawodowa	5,0%
grupowa informacja zawodowa	3,9%
środki na działalność gospodarczą (zasady ogólne) – umowa	3,2%
grupowa porada zawodowa	2,8%
rozmowa wstępna	2,3%
prace społecznie użyteczne	1,5%
bon stażowy dla osób w wieku 30 lat i mniej – wniosek	1,2%
koszty dojazdu	1,1%
staż – stypendium	0,8%
roboty publiczne	0,6%
skierowanie na prace społecznie użyteczne	0,5%
szkolenie zawodowe	0,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu informatycznego SyriuszStd Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

TABELA 3. Formy pomocy stosowane do osób bezrobotnych z określonym profilem III

skierowanie do pracy (w ramach programu specjalnego albo zatrudnienia wspieranego)	30,6%
rozmowa doradcza	24,2%
indywidualna porada zawodowa	18,0%
indywidualna informacja zawodowa	10,7%
prace społecznie użyteczne	4,5%
grupowa informacja zawodowa	3,5%
grupowa porada zawodowa	2,7%
rozmowa wstępna	2,4%
skierowanie na prace społecznie użyteczne	1,6%
skierowanie na staż	0,8%
dostęp do informacji i elektronicznych baz danych	0,2%
koszty dojazdu	0,2%
informacja EURES	0,1%
roboty publiczne	0,1%
szkolenie z zakresu umiejętności aktywnego poszukiwania pracy	0,1%
skierowanie do indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego	0,1%
zajęcia aktywizacyjne	0,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z systemu informatycznego SyriuszStd Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Dane pokazały także, że po zakończeniu form pomocy większość osób z tzw. III profilu nadal pozostała w rejestrach urzędów pracy i nadal ze względu na swoją sytuację materialną była zmuszona do korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej.

Przyczyny rejestracji w urzędzie pracy osób oddalonych od rynku pracy od lat były i są niezmiennie, a należą do nich przede wszystkim potrzeba posiadania ubezpieczenia zdrowotnego oraz nacisk pracownika socjalnego z ośrodka pomocy społecznej warunkującego udzielanie pomocy od faktu choćby formalnego potwierdzenia aktywności w zakresie poszukiwania pracy. Z informacji pozyskiwanych przy profilowaniu pomocy wynikało, że np. spośród wszystkich bezrobotnych rejestrujących się w pierwszym półroczu 2019 r. 41,24% wskazywało ubezpieczenie zdrowotne jako główny powód rejestracji w urzędzie pracy.

W 2016 r. w ramach ewaluacji Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadziło wśród powiatowych urzędów pracy badanie ankietowe dotyczące profilowania pomocy. Ankietę wypełniło 327 powiatowych urzędów pracy. Badanie przeprowadzono w okresie od dnia 21 marca 2016 r. do dnia 11 kwietnia 2016 roku. Opinie powiatowych urzędów pracy na temat profilowania pomocy wyrażone w badaniu ankietowym pokazały, że profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych nie umożliwia im lepszego kierowania pomocy do bezrobotnych (44,6% odpowiedzi). Dużą grupę stanowiły również urzędy, którym trudno było wskazać na przydatność profilowania pomocy (21,4%). Urzędy pracy wskazywały jednocześnie, że niezbędne jest wprowadzenie zmian w przepisach dotyczących profilowania pomocy dla osób bezrobotnych (80,1%). Większość urzędów pracy (287 tj. 87,8%) uznała także, że określony w Ustawie o promocji zatrudnienia... katalog form pomocy możliwych do zastosowania w ramach poszczególnych profili pomocy jest nieodpowiedni. Dla większości z nich (54,1%) system profilowania pomocy wydawał się za mało elastyczny i w efekcie zdarzało się, że uniemożliwiał im skuteczne działanie z powodu zamkniętego zakresu form pomocy możliwych do stosowania w ustalonym profilu pomocy.

Kontrolę procesu profilowania przeprowadziła także Najwyższa Izba Kontroli (NIK), która swoje wątpliwości wyraziła w informacji o wynikach kontroli nr P/18/079 „Efektywność świadczenia usług rynku pracy” (NIK 2019, dostęp: 02.02.2020). NIK stwierdziła, że w większości skontrolowanych powiatowych urzędów pracy wystąpiły problemy ze zrozumieniem przez bezrobotnych niektórych pytań zawartych w kwestionariuszu do profilowania pomocy dla osób bezrobotnych oraz wątpliwości interpretacyjne związane z sugerowanymi odpowiedziami, co utrudniało rozpoznanie rzeczywistej sytuacji bezrobotnego i mogło skutkować ustaleniem nieodpowiedniego profilu pomocy. Obligatoryjne profilowanie pomocy dla konkretnych grup bezrobotnych utrudniało aktywizację, bo eliminowało indywidualne i zarazem podmiotowe traktowanie osób poszukujących pracy i nie pozwalało na równy dostęp do różnych form pomocy. NIK uznała, że wpłynęło to także na małą skuteczność działania urzędów pracy. Z raportu NIK wypłynął również inny ważny wniosek: brak zainteresowania gmin (a w nich szczególnie ośrodków pomocy społecznej) w realizacji działań na rzecz wspólnych „trudnych” klientów, takich jak: Program Aktywizacja i Integracja, zatrudnienie wspierane czy praca w spółdzielniach socjalnych.

IDENTYFIKOWANIE KLIENTA ODDALONEGO OD RYNKU PRACY OBECNIE

Wycofanie w całości przepisów w zakresie profilowania pomocy dla osób bezrobotnych spowodowało, że urząd pracy może stosować wobec bezrobotnego wszystkie formy pomocy przewidziane w Ustawie o promocji zatrudnienia..., bez ograniczeń wynikających z ustalonego dla niego profilu pomocy. Jednocześnie doprecyzowano dotychczasowe przepisy dotyczące przygotowywania i realizacji Indywidualnego Planu Działania (IPD). W przepisach tych wskazano, że pomoc udzielana przez urzędy pracy w ramach IPD dostosowana ma być do indywidualnych potrzeb i możliwości bezrobotnego lub poszukującego pracy, z uwzględnieniem wykształcenia, doświadczenia zawodowego oraz możliwości podjęcia pracy lub działalności gospodarczej. Określono również, że IPD podlega modyfikacji stosownie do zmieniającej się sytuacji bezrobotnego lub poszukującego pracy. W związku z koniecznością prowadzenia przez urząd pracy ewaluacji działań podjętych na rzecz bezrobotnego lub poszukującego pracy, zobowiązano powiatowe urzędy pracy do stałego monitorowania sytuacji i postępów w realizacji działań przewidzianych w IPD poprzez kontakt z bezrobotnym lub poszukującym pracy co najmniej raz na 60 dni. W celu ułatwienia urzędowi pracy realizacji ww. obowiązku, wskazano w przepisach, że kontakt może być realizowany w formie spotkania, rozmowy telefonicznej lub wymiany informacji drogą elektroniczną lub pocztową.

Reasumując, od 15 czerwca 2019 r. dla osoby bezrobotnej, która rejestruje się w urzędzie pracy nie ustala się profilu pomocy. Natomiast obowiązkiem jest przygotowanie IPD w okresie nie dłuższym niż 60 dni od dnia rejestracji. Urząd pracy przygotowując IPD bierze pod uwagę wiele czynników, m.in. wykształcenie, doświadczenie zawodowe, umiejętności i uprawnienia zawodowe, dyspozycyjność, czas pozostawania bez pracy, miejsce zamieszkania, zaangażowanie w samodzielne poszukiwanie pracy i możliwości podjęcia pracy (zmiany pracy) lub działalności gospodarczej. Informacje te pozyskiwane są podczas rejestracji bezrobotnego oraz w trakcie wywiadu przeprowadzanego w Centrum Aktywizacji Zawodowej (CAZ) przez doradcę klienta m.in. z wykorzystaniem specjalnego kwestionariusza wywiadu udostępnianego w systemie teleinformatycznym przez ministra właściwego do spraw pracy.

Wycofanie przepisów dotyczących profilowania pomocy nie spowodowało usunięcia narzędzia teleinformatycznego do prowadzenia z osobami bezrobotnymi ustrukturyzowanego wywiadu. Do użytku powiatowych urzędów pracy, po wprowadzeniu odpowiednich modyfikacji, pozostawiony został w systemie SyriuszStd kwestionariusz wywiadu (wcześniej funkcjonujący pod nazwą kwestionariusza do profilowania pomocy dla osób bezrobotnych). Kwestionariusz ma charakter fakultatywnego, pomocniczego narzędzia, które może być wykorzystywane przez pracowników CAZ funkcjonującego w strukturze powiatowego urzędu pracy, jeśli uznają to za celowe. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przeprowadziło dwa etapy modyfikacji kwestionariusza. W pierwszym etapie, dostosowano kwestionariusz do przepisów, które weszły w życie w czerwcu 2019 roku. Usunięte zostały etykiety, w których używane były nazwy i sformułowania nawiązujące do profilowania pomocy. W drugim etapie, w wyniku propozycji zmian z 129 powiatowych urzędów pracy oraz spotkania w czerwcu 2019 r. MRPiPS z 15 urzędami pracy, zmodyfikowano kwestionariusz w taki sposób, aby jako narzędzie pomocnicze dla pośredników pracy i doradców zawodowych pozwalał szybko i skutecznie dobierać propozycje pomocy zgodne z oczekiwaniami bezrobotnego, w tym oferty pracy na podstawie udzielonych przez niego odpowiedzi w tym zakresie. Ze względu na konieczność utrzymania rzetelności pomiarowej⁴⁾ bez zmian pozostał algorytm ustalania wartości skal oddalenia od rynku pracy i gotowości do podjęcia zatrudnienia. W kwestionariuszu wprowadzono natomiast wiele zmian mających na celu jego uproszczenie i uelastycznienie, a także dodano nowe pytania, dzięki którym pracownik powiatowego urzędu pracy będzie mógł uzyskać dodatkowe informacje istotne w kontekście współpracy z bezrobotnym/poszukującym pracy, np. w zakresie oczekiwań co do form pomocy.

Wprowadzona została również możliwość udzielania odpowiedzi w formie tekstowej, oprócz stosowanego dotąd wyboru odpowiedzi z przygotowanego zestawu. Zmieniona została obsługa tworzenia kwestionariusza, m.in. została dodana możliwość utworzenia kwestionariusza dla osoby poszukującej pracy. Zniesiony został obowiązek ustalania wyniku punktowe-

⁴⁾ Do analizy rzetelności narzędzia zastosowano metodę Alfa-Cronbacha. Jest to miara określająca spójność pozycji wchodzących w skład danej skali pozwalająca określić, na ile pozycje te są do siebie podobne i tym samym, czy badają to samo zjawisko.

go i wprowadzona została możliwość automatycznego wypełnienia nowego kwestionariusza na podstawie danych z ostatniego kwestionariusza jeśli nie zmienił się zestaw pytań i odpowiedzi.

Równoległe z ww. zmianą wdrożono do systemu SyriuszStd (czyli systemu informatycznego, z którego korzystają urzędy pracy) nową funkcjonalność – „raport dla doradcy”, zawierający wybrane informacje z karty rejestracyjnej dotyczące osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy przydatne dla doradcy klienta podczas udzielania tej osobie pomocy. Na „charakterystykę osoby” składają się m.in. informacje na temat wykształcenia, zawodu, uprawnień, doświadczenia zawodowego, oczekiwań względem pracy itd., a także informacje podane przez osobę bezrobotną lub poszukującą pracy podczas wywiadu prowadzonego przez doradcę klienta z wykorzystaniem kwestionariusza wywiadu. Dzięki tej funkcjonalności doradca klienta może w łatwy i szybki sposób uzyskać dostęp do najważniejszych informacji na temat swojego klienta i udzielić mu adekwatnej pomocy.

ZNIESIENIE PROFILOWANIA W OPINII POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Krótkie badanie zostało przeprowadzone przeze mnie w dniach 2–15 stycznia 2020 r. poprzez skierowanie drogą elektroniczną pytania do wszystkich (340) powiatowych urzędów pracy w Polsce. Odpowiedzi udzieliło 317 powiatowych urzędów pracy, tj. 93,2.% ogółu badanych. Urzędowi pracy, obok pytań nie związanych z tematyką prezentowanego artykułu, zadałam pytanie: „Czy po zlikwidowaniu profilowania w czerwcu 2019 r. urząd pracy jest w stanie identyfikować klientów oddalonych od rynku pracy i w jaki sposób to robi?”.

Wszystkie powiatowe urzędy pracy, które zareagowały na zadane im zapytanie, odpowiedziały, że likwidacja profilowania pomocy dla bezrobotnych nie wpłynęła na możliwość identyfikacji klientów oddalonych od rynku pracy. Przeciwnie, urzędy zaznaczały, że procedura obowiązująca do czerwca 2019 r. w znaczący sposób ograniczała możliwość aktywizacji osób znajdujących się w III profilu pomocy, więc wiedza zdobyta w trakcie rozmowy „profilującej” w dużej mierze stawała się nieprzydatna. Zlikwidowanie profilowania pozwoliło na indywidualizację działań określonych w Indywidualnym Planie Działania, a tym samym aktywizację wszystkich klientów powiatowych urzędów pracy. Obecnie wobec tych osób doradca

klienta może dostosować szerszą paletę form pomocy, aby w krótszym okresie czasu doprowadzić do powrotu na rynek pracy. Urzędy odpowiadały, że dzięki dobrej sytuacji na rynku pracy i tym samym mniejszej liczbie osób bezrobotnych przypadających na jednego doradcę klienta, można poświęcić więcej czasu na rozmowę i dokonać wnikliwszej analizy sytuacji osoby rejestrującej się w urzędzie pracy.

Z odpowiedzi urzędów wynikało, że identyfikacja klientów oddalonych od rynku pracy rozpoczyna się już podczas rejestracji, gdzie klient odpowiada na wiele pytań. Zebrane informacje są wprowadzane do systemu SyriuszStd. Następnie bezrobotny jest kierowany do pracującego w CAZ doradcy klienta, który przeprowadza szczegółowy wywiad z klientem i potrafi po przeprowadzonej rozmowie ocenić gotowość lub oddalenie od rynku pracy. Analiza dokumentacji klienta (np. historia zatrudnienia, posiadane wykształcenie, kwalifikacje, orzeczenie o niepełnosprawności, przeciwwskazania lekarskie do pracy itp.) pozwala również doradcy identyfikować stopień oddalenia od rynku pracy. Doradcy zawodowi pracując z klientem, przeprowadzają wywiad (mogą użyć udostępnionego przez ministerstwo nowego kwestionariusza), podczas którego jest określany problem zawodowy klienta i zakładają Kartę Usług Doradczych⁵⁾, w której jest odnotowywana sytuacja społeczno-ekonomiczna klienta, przebieg zatrudnienia, problemy zdrowotne, umiejętności, predyspozycje, oczekiwania i podjęte działania przez klienta w celu rozwiązania problemu. Karta Usług Doradczych daje pełny obraz sytuacji klienta na rynku pracy. Pomocne w ocenie oddalenia od rynku pracy są narzędzia testowe, którymi dysponują doradcy zawodowi, np. Test do badania motywacji, czy Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych. Wykorzystanie tych narzędzi pozwala dopełnić informacji o kliencie.

Jak informowali pracownicy powiatowych urzędów pracy, najlepszym „wskaźnikiem” rzeczywistego powodu rejestracji w urzędzie pracy, a co za tym idzie stopnia oddalenia od rynku pracy jest reakcja klienta na propozycje pracy. Często to właśnie wtedy okazuje się, czy deklarowana motywacja do powrotu na rynek pracy odpowiada rzeczywistej chęci podjęcia

⁵⁾ Karta Usług Doradczych (KUD) jest dokumentem (gotowym drukiem) zawierającym informacje identyfikacyjne klienta, jego kompetencje, kwalifikacje, zainteresowania, umiejętności, predyspozycje, dotychczasowy staż pracy itp. W KUD ustalany jest problem zawodowy klienta urzędu pracy.

zatrudnienia. Z osobami oddalonymi od rynku pracy urząd w pierwszej kolejności pracuje nad przywróceniem motywacji do pracy. Uzyskane dane są nanoszone w „Kartę stawiennictwa w urzędzie pracy” i do sytemu SyriuszStd. w pozycji „Uwagi”. Dzięki odpowiednim oznaczeniom i zapisom w uwagach każdy pracownik jest w stanie zidentyfikować, w jakim zakresie będzie potrzebna pomoc bezrobotnemu. Następnie pracownik z udziałem osoby bezrobotnej opracowuje IPD, a w trakcie opracowywania i realizacji IPD weryfikuje się także motywację klienta i gotowość do działania.

Ważną rolę w procesie określania oddalenia od rynku pracy odgrywa rzetelność i kompletność danych zgromadzonych w karcie rejestracyjnej bezrobotnego, prawdziwość informacji przekazywanych przez bezrobotnego w trakcie rozmowy oraz umiejętność interpretowania odpowiedzi i zachowań osoby bezrobotnej przez pracownika powiatowego urzędu pracy. Ponadto istotne jest czerpanie informacji z różnych źródeł – np. dane zawarte w systemie SyriuszStd. nie zawsze oddają nastawienie bezrobotnego do aktywizacji zawodowej, jednak doradca w rozmowie z bezrobotnym jest w stanie zweryfikować (w dużym stopniu) jego osobowość i nastawienie na chęć podjęcia pracy lub innej formy aktywizacji. Bezrobotni bezpośrednio po rejestracji często deklarują, że nie są zainteresowani podjęciem pracy, rejestrują się tylko aby uzyskać ubezpieczenie lub zaświadczenie do ośrodka pomocy społecznej.

Dalej przytaczam kilka odpowiedzi powiatowych urzędów pracy:

„Należy zauważyć, że profilowanie pomocy pozwalało na określenie liczby osób z III profilem pomocy, ale nie dostarczało informacji o przyczynach ich oddalenia od rynku pracy. Dla niektórych osób uzyskanie III profilu pomocy było sposobem na uniknięcie propozycji pracy, czy też udziału w innych formach aktywizacji zawodowej.”

„[...] osoby bezrobotne posiadające do czerwca 2019 r. III profil pomocy, obecnie pozostające w ewidencji urzędu, niekoniecznie zainteresowane były i są aktywizacją zawodową, ponieważ ich rejestracja w urzędzie niejednokrotnie wiąże się wyłącznie z posiadaniem ubezpieczenia zdrowotnego. To najtrudniejsza grupa. Pozostają jeszcze osoby zrezygnowane, niewierzące w siebie, pozostające w trudnej sytuacji zdrowotnej, życiowej, matki wychowujące dzieci, z niską motywacją do podjęcia pracy itd., w których doradcy klienta muszą rozbudzić motywację i wiarę sukcesu aktywizacji”.

„Wprowadziliśmy własne oznaczenia literowe: A – dawny I profil, B, C – dawny II profil, D – dawny III profil”.

„Jesteśmy w stanie identyfikować klientów oddalonych od rynku pracy poprzez przeprowadzenie podczas pierwszej wizyty po rejestracji wywiadu z bezrobotnym o jego aktualnej sytuacji zawodowej oraz oczekiwań co do zatrudnienia. Informację wpisujemy w zakładce «opinia» oznaczając literką A osobę aktywną, literką B osobę oddaloną od rynku pracy”.

DZIAŁANIA URZĘDÓW PRACY PODCZAS EPIDEMII COVID-19

W marcu 2020 r. w całej Europie wybuchła pandemia COVID-19, która ma daleko idący wpływ na gospodarkę i rynek pracy. Przewidywany wzrost bezrobocia w Polsce spowodowany skutkami epidemii już powoduje i będzie powodował zwiększoną liczbę osób rejestrujących się w urzędach pracy jako bezrobotne. Liczba bezrobotnych w końcu maja 2020 r. wyniosła w Polsce (wg szacunków) 1 mln 11,7 tys. osób, a stopa bezrobocia wzrosła do 6% (MRPiPS, 2020). W czasie ostatniego kryzysu w końcu 2009 r. poziom bezrobocia tylko w skali jednego roku wzrósł o niemal 30% i wzrost utrzymał się przez kolejne cztery lata. Wraz ze zwiększonym napływem bezrobotnych do urzędów pracy i faktem, że rejestrować będą się bezrobotni poprzednio pracujący, należy spodziewać się, że w strukturze bezrobotnych znacząco wzrośnie odsetek uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych. W końcu lutego 2020 r. udział osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych w ogólnej liczbie uprawnionych wynosił 16,8% (154,2 tys. osób), ale w końcu 2009 r., gdy polski rynek pracy poważnie odczuł skutki ostatniego kryzysu i poziom bezrobocia w skali roku wzrósł o 28,4%, odsetek uprawnionych do zasiłku zwiększył się do 20,1% (Sprawozdanie MPiPS-01, 2009). Można się spodziewać, że w perspektywie jednego roku polski rynek pracy się zmieni. Zakres tych zmian będzie zależał od wielu czynników, przede wszystkim od tego jak szybko wygaśnie epidemia i w jakim stanie będzie polska gospodarka po jej zakończeniu.

Wobec osób zagrożonych zwolnieniem z pracy, jak i wobec osób już zwolnionych i zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy podejmowane są odpowiednio działania osłonowe i aktywizujące. Wprowadzona przez rząd Tarcza antykryzysowa to pakiet ustaw (Ustawa z dnia 2 marca 2020 r.

o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych), których zadaniem jest zminimalizowanie skutków epidemii, jakie odczuwa polska gospodarka. W pierwszej kolejności wprowadzone zmiany dotyczyły pracodawców i pracowników. Zamyśłem wdrożenia tarczy antykryzysowej w Polsce, w części dotyczącej rynku pracy, było wspieranie pracodawców w zakresie utrzymania istniejących miejsc pracy. Przygotowano dedykowane przedsiębiorcom samozatrudnionym oraz mikro, małym, średnim i dużym firmom instrumenty, mające na celu przede wszystkim ochronę miejsc pracy. Pierwsza część przepisów uchwalona została 31 marca 2020 r. wprowadzono:

- 1) dofinansowanie przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną niezatrudniającemu pracowników prowadzenia działalności gospodarczej ze środków Funduszu Pracy;
- 2) dofinansowanie ze środków Funduszu Pracy mikroprzedsiębiorcom, małym i średnim przedsiębiorcom części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenia społeczne od tych wynagrodzeń⁶⁾;
- 3) niskooprocentowaną pożyczkę dla mikroprzedsiębiorców ze środków Funduszu Pracy;

⁶⁾ Za mikroprzedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro. Za małego przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: zatrudniał średniorocznie mniej niż 50 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 10 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 10 milionów euro. Z kolei za średniego przedsiębiorcę uważa się przedsiębiorcę, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: zatrudniał średniorocznie mniej niż 250 pracowników oraz osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 50 milionów euro, lub sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły równowartości w złotych 43 milionów euro. Zob.: Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. 2019 poz. 1292).

- 4) dofinansowanie do wynagrodzeń ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w okresie wprowadzonego przez pracodawcę przestoju ekonomicznego lub obniżenia wymiaru czasu pracy.

Możliwość dofinansowania wynagrodzeń oraz składek ze środków Funduszu Pracy otrzymały również organizacje pozarządowe i spółdzielnie społeczne.

Szczególnym powodzeniem cieszą się, udzielane przez powiatowe urzędy pracy, mikropożyczki do 5 tys. złotych. Ideą wprowadzenia tego rozwiązania było wspieranie grupy niewielkich, często rodzinnych, przedsiębiorstw w tym jakże trudnym momencie kryzysu spowodowanego epidemią COVID-19. Pożyczka dla mikroprzedsiębiorców stanowi wsparcie umożliwiające pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Co istotne, pożyczka wraz z odsetkami podlega umorzeniu, pod warunkiem, że mikroprzedsiębiorca przez okres trzech miesięcy od dnia jej udzielenia nie zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej.

Druga część tarczy, rozszerzająca niektóre już wprowadzone instrumenty wsparcia na dodatkowe grupy przedsiębiorców i pracowników, bądź dodatkowo wydłużająca ich czas obowiązywania, weszła w życie 18 kwietnia 2020 r., a kolejne rozwiązania zostały wprowadzone ustawą z dnia 30 kwietnia 2020 r. Uruchomiono także preferencyjne pożyczki dla przedsiębiorców z Polskiego Funduszy Rozwoju (z opcją umorzenia). W dniu 28 maja 2020 r. Sejm przegłosował kolejne przepisy, zwane Tarczą 4.0.

Urzędy pracy, obciążone dodatkowo realizacją nowych zadań z tarcz antykryzysowych, musiały dokonać także zmian związanych przede wszystkim z brakiem możliwości osobistego kontaktu z klientem. Dotychczasowy sposób działania urzędów musiał zostać w krótkim okresie czasu radykalnie zmieniony i dostosowany do aktualnej sytuacji, co nie było łatwe, gdyż nie wszystkie czynności mogły być wykonane zdalnie. Początkowo Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskazała urzędowi pracy różne możliwe do przyjęcia warianty rozwiązań, w celu umożliwienia osobom uzyskanie statusu bezrobotnego bez konieczności osobistego stawiennictwa w urzędzie. Osoba, która pragnie zarejestrować się w powiatowym urzędzie pracy, może – obok istniejącej możliwości rejestracji w pełni elektronicznej – przekazać niezbędne dokumenty drogą pocztową lub pozostawić je w specjalnie temu dedykowanych skrzynkach przy siedzibie urzędu. Następnie zostało opublikowane nowe Rozporządzenie Ministra

Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 667), w którym przewidziano szczególny sposób postępowania przy rejestracji jako bezrobotny albo poszukujący pracy w sytuacji epidemii COVID-19. Osoba rejestrująca się w powiatowym urzędzie za pomocą tzw. procedury prerejestracji, nie musi potwierdzać osobiście chęci zarejestrowania się. Zamiast osobistej wizyty w urzędzie pracy, pracownik urzędu pracy dzwoni do tej osoby w celu potwierdzenia, że faktycznie ubiega się on o rejestrację. W trakcie rozmowy możliwe jest również wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości dotyczących sposobu wypełnienia formularza elektronicznego czy też załączonych dokumentów. Rejestracja odbywa się na podstawie: danych zawartych w przedłożonym formularzu, dokumentów załączonych do formularza, danych zawartych w dostępnych rejestrach i informacji przekazanych w rozmowie telefonicznej z pracownikiem powiatowego urzędu pracy przez osobę ubiegającą się o zarejestrowanie jako bezrobotny lub poszukujący pracy. Za dzień dokonania rejestracji przepisy rozporządzenia uznają dzień przeprowadzenia rozmowy telefonicznej. Przepisy ww. rozporządzenia umożliwiają dokonanie rejestracji bez konieczności posiadania profilu zaufanego lub kwalifikowanego podpisu elektronicznego.

Wprowadzone przepisy umożliwiły również wydłużenie w czasie terminów realizacji usług rynku pracy i instrumentów rynku pracy oraz innych form wsparcia określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Opisane, w dużym skrócie, działania urzędów pracy pokazują, że publiczne służby zatrudnienia stoją obecnie przed nowymi wyzwaniem. Konieczna jest kontynuacja działań, które pozwolą przedsiębiorcom z firm branż szczególnie dotkniętych skutkami kryzysu wywołanego przez epidemię, a także pracownikom (w tym osobom samozatrudnionym i pracującym na podstawie umów cywilno-prawnych) przetrwać najtrudniejszy okres restrykcji i jednocześnie pozwolą na utrzymanie dotychczasowego poziomu zatrudnienia i wykwalifikowanych kadr, niezbędnych dla płynnego powrotu gospodarki na ścieżkę wzrostu. Przed urzędami pracy jednak wyzwanie, które znane jest z lat 90. i początku nowego tysiąclecia: przeciwdziałanie wzrostowi bezrobocia w wyniku spowolnienia gospodarczego oraz łagodzenie skutków bezrobocia wywołanego epidemią. Rozwiązania o tym charakterze są obecnie wdrażane w wielu krajach europejskich dotkniętych ekonomicznymi konsekwencjami COVID-19.

ZAKOŃCZENIE

Niskie bezrobocie, z jakim mieliśmy do czynienia jeszcze w 2019 r., przed epidemią COVID-19, stanowiło duże wyzwanie dla służb zatrudnienia, bowiem w rejestrach urzędów pracy pozostawały osoby długotrwale pozostające bez pracy, często od lat korzystające z pomocy społecznej. Zjawisko to skutkowało trwałą marginalizacją społeczną i było przyczyną ubóstwa. Oznaczało też degradację nabytych umiejętności i w związku z tym powodowało dalsze zmniejszanie szans na zatrudnienie. W takim przypadku powrót do zatrudnienia wymagał bezpośredniej i bardzo intensywnej pracy z klientem oraz zindywidualizowanego podejścia zarówno pracownika urzędu pracy, jak i pracownika socjalnego w ośrodku pomocy społecznej. Profilowanie pomocy miało spowodować lepsze dopasowanie usług i instrumentów rynku pracy właśnie do takiego „wymagającego” klienta. Miało spowodować, ale nie spowodowało. Pięć lat funkcjonowania tego – można nazwać – narzędzia – okazało się nie najlepszym rozwiązaniem w warunkach polskich. Profilowanie pomocy jest rozwiązaniem funkcjonującym w wielu krajach (Wojdyło-Preisner, 2014), ale doświadczenia tych krajów pokazują, że stosowanie obowiązku profilowania oraz ustanawianie zamkniętego katalogu możliwych do zastosowania form pomocy nie zawsze jest najlepszym kluczem w procesie pomagania w powrocie na rynek pracy. Większość krajów stosuje bardziej elastyczne rozwiązania w zakresie profilowania. Statystyczne profilowanie jest stosowane w Chorwacji, Danii i Holandii, kombinacja profilowania statystycznego z oceną pracownika służb zatrudnienia w Bułgarii, Finlandii, Irlandii i Szwecji, profilowanie oparte wyłącznie na ocenie pracownika służb zatrudnienia stosują służby zatrudnienia w Austrii, Czechach, Francji, Słowacji i Słowenii.

Odpowiadając na pytanie zawarte w tytule prezentowanego artykułu: Profilowanie pomocy dla osoby bezrobotnej – nieudany eksperyment czy stracona szansa?, warto zwrócić uwagę na kilka istotnych faktów:

1. Przygotowując pracowników urzędów pracy do procesu profilowania, w zbyt małym stopniu zwrócono im uwagę na fakt, że instrument ten ma pomagać w ocenie sytuacji klienta, a nie zastępować ich w elastycznym, zindywidualizowanym podejściu do każdego klienta. Świadczy o tym choćby fakt wskazywania na ograniczone możliwości udzielania pomocy „bo przyznany profil to uniemożliwia”. To

pracownik nadawał określony profil i on również na bieżąco analizując sytuację klienta, mógł go zmienić. Wydaje się, że w wielu przypadkach profilowanie potraktowano jako biurokratyczny obowiązek, a nie instrument wspomagający.

2. Pracownicy urzędów pracy nie byli i przeważnie nie są, w odróżnieniu od pracowników wielu innych służb, przygotowywani do pracy z trudnymi klientami. Jeżeli w procesie dokształcania nie przygotowano ich do odpowiedniego prowadzenia rozmowy, szczególnie z trudnym, często roszczeniowym klientem, skupiali się na technicznym zadawaniu pytań zawartych w kwestionariuszu bez umiejętności reagowania na sytuację, kiedy klient nie rozumiał, o co był pytany. Zwraca uwagę na to zjawisko raport NIK.
3. Przypisanie ustawowe – „na sztywno” – poszczególnych instrumentów do profili wydaje się być istotnym błędem, zwłaszcza przy ograniczonej samodzielności w podejmowaniu decyzji przez poszczególnych doradców klienta.
4. Uzyskiwanie bezwarunkowego wsparcia, niezależnie od prawdziwych przesłanek rejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny, w tym szczególnie ubezpieczenia zdrowotnego, będzie jeszcze długo zakłócało prawdziwy obraz efektywności działań polskich służb zatrudnienia.

Jak pokazują przykłady innych państw – profilowanie ma sens wtedy, kiedy jest stosowane elastycznie, a towarzyszące mu instrumenty są właściwie dopasowane do sytuacji osoby bezrobotnej. Wprowadzone w 2014 r. profilowanie było trochę taką pułapką, która z jednej strony co zaradniejszym klientom urzędu pracy, dzięki trafionym odpowiedziom i zakwalifikowaniu do profilu II, pozwalała w szybki sposób uzyskać dostęp do wielu rodzajów pomocy, a z drugiej osobom przypisanym do profilu III, czyli tym, które wymagały szerokiego wsparcia, zamykała dostęp do instrumentów rynku pracy. Dodatkowo w polskim systemie organizacji instytucji polityki społecznej wciąż brakuje ścisłej, rzetelnej współpracy między służbami zatrudnienia i służbami pomocy społecznej, w której centrum powinien być wspólny dla obu tych służb, najczęściej bardzo oddalony od rynku pracy – bezrobotny klient.

BIBLIOGRAFIA

Analiza rozwiązań wprowadzonych ustawą z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych in-

- nych ustaw (Dz.U. poz. 598) (2016). Warszawa: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
- Efektywność świadczenia usług rynku pracy (2019), nr ewidencyjny: P/18/079, Najwyższa Izba Kontroli, <https://www.nik.gov.pl/kontrola/P/18/079/>, dostęp: 2.02.2020.
- <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiecej-ofert-pracy-w-maju-polska-na-drugim-miejscu-z-najnizszym-bezrobociem-w-ue>, dostęp: 2.02.2020.
- Profilowanie pomocy dla osób bezrobotnych. Podręcznik dla pracowników powiatowych urzędów pracy (2014). Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. w sprawie profilowania pomocy dla bezrobotnego (Dz.U. 2014 poz. 631).
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie rejestracji bezrobotnych i poszukujących pracy (Dz.U. z 2020 r. poz. 667).
- Sprawozdanie MRPiPS-01 o rynku pracy za 2009 r.
- Ustawa z dnia 14 marca 2014 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2014 poz. 598).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2019 poz. 1482 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020 poz. 374).
- Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 568).
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. 2020 poz. 568).
- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. 2019 poz. 1292).
- Wojdyło-Preisner, M. (2014). Zarys koncepcji metodologii profilowania bezrobotnych na lokalnym rynku pracy. W: A. Bronk, Z. Wiśniewski, M. Wojdyło-Preisner (red.), *Ryzyko długotrwałego bezrobocia w Polsce. Diagnoza i metody zapobiegania. Raport z prac badawczo-rozwojowych*. Warszawa.
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 czerwca 2018 r. sygn. akt K 53/16, ogłoszony w Dzienniku Ustaw w dniu 14 czerwca 2018 r. (Dz.U. poz. 1149).

PROFILING HELP FOR AN UNEMPLOYED PERSON – AN UNSUCCESSFUL EXPERIMENT OR A MISSED OPPORTUNITY?

ABSTRACT

In June 2019 the profiling of support for the unemployed was eliminated (introduced in middle of 2014). The process of support profiling was supposed to more accurately dedicate support to people registering in employment agency, but over time the profiling became a routine procedure. Statutory support instruments for people detached from the labour market were also symbolic. The Constitutional Tribunal, the Ombudsman and the employees of the local (poviat) employment agencies themselves spoke critically about the support profiling. According to them the profiling system prevented those people from operating effectively due to the limited range of forms of assistance that could be used in the established assistance profile. The purpose of my article is to try to answer the question of why the profiling did not work in Polish conditions. The article contains conclusions from a short study on this issue conducted in poviat employment agencies in January 2020.

KEYWORDS: support profiling, unemployed, employment agency